

Khuthba Khulasa 02.06.17 **ഖുത്ബ സംഗ്രഹം**

സയ്യിദുനാ ഹദ്ദീത് അമീറുൽ മുഅ്മിനീൻ ഖലീഫത്തുൽ മസീഹ് അൽഖാമിസ് അയ്യൂഹുല്ലാഹ്

02.06.17 ന് ബൈത്തുൽ ഹുത്തുഹ് ലണ്ടനിൽ നിർവഹിച്ച ജുമുഅ ഖുത്ബയുടെ സംഗ്രഹം

മറ്റൊരു റമളാൻ നമ്മുടെ ജീവിതത്തിൽ വന്നു. റമളാൻ വരുന്നത് നിങ്ങൾ തഖ്വ കൈക്കൊള്ളാനാണെന്നാണ് അല്ലാഹു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നത്. ഈ ജമാഅത്തിനെ അല്ലാഹു തഖ്വ സ്ഥാപിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി രൂപീകരിച്ചിരിക്കുന്നു എന്ന് ഹദ്ദീത് മസീഹ് മൗളാദ്(അ) പറയുമ്പോൾ അത് നമ്മളിൽ വലിയ ഉത്തരവാദിത്തമാണിടുന്നത്. നമ്മുടെ അവസ്ഥകളെ പരിശോധിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കേണ്ടതാണ്. അല്ലാഹു തന്റെ പ്രത്യേകമായ അനുഗ്രഹങ്ങൾ ഈ ദിവസങ്ങളിൽ വെച്ചിരിക്കുന്നു. നിങ്ങളുടെ ഉള്ളിൽ ഇത്തരം മാറ്റങ്ങൾ വരുത്തുക. നിങ്ങളുടെ ഭക്തിയുടെ നിലവാരത്തെ അല്ലാഹു നിങ്ങളിൽ ആഗ്രഹിക്കുന്നവിധത്തിൽ വർദ്ധിപ്പിക്കാൻ ശ്രമിക്കുക.

തശഹ്ഹുദ്ദും തഅവൂദ്ദും സൂറ ഫാതിഹയും ഓതിയതിനു ശേഷം അമീറുൽമുഅ്മിനീൻ അയ്യൂഹുല്ലാഹുത്തആലാ ബിന സദ്ദീഹിൽ അസീസ് താഘെ കാണുന്ന ഖുർആനിക വചനം തിലാവത്തു ചെയ്യുകയും അതിന്റെ തർജമ കേൾപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു.

യാ അയ്യൂഹല്ലേനീ ആമനു കുതിബ അലയ്കുമുസ്സീയാമു കമാ കുതിബ അലല്ലേനീ മിൻ ഖബ്ലിക്കും ലഅല്ലക്കും തത്ത ഖുൻ

വിശ്വസിച്ചവരേ! നിങ്ങൾക്കു മുമ്പേയുള്ളവർക്ക് നിർബന്ധമാക്കപ്പെട്ടിരുന്നതുപോലെ നിങ്ങൾക്കും വ്രതാനുഷ്ഠാനം നിർബന്ധമാക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു; നിങ്ങൾ ദോഷബാധയെ സൂക്ഷിക്കുവാൻവേണ്ടി.(2:184)

അൽഹംദുലില്ലാഹ്!നമുക്ക് നമ്മുടെ ജീവിതത്തിൽ മറ്റൊരു റമളാൻ മാസത്തിലൂടെയും കടന്നു പോകാൻ ഭാഗ്യം സിദ്ധിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. നബി(സ)തിരുമേനി ഒരവസരത്തിൽ പറഞ്ഞു ജനങ്ങൾക്ക് റമളാനിന്റെ ശ്രേഷ്ഠതയെ കുറിച്ച് അറിവുണ്ടായിരുന്നെങ്കിൽ വർഷം മഴുവൻ റമളാൻ ആയിരുന്നെങ്കിലെന്ന് എന്റെ സമുദായം ആഗ്രഹിക്കുമായിരുന്നു.

നബി (സ)തിരുമേനി മറ്റൊരു ഹദീഥിൽ വ്യക്തമായ നിലയിൽ പറഞ്ഞു: ഈമാനിന്റെ അവസ്ഥയിൽ നോമ്പ് പിടിക്കുകയും ആത്മപരിശോധന നടത്തിക്കൊണ്ട് തന്റെ ഇരവും പകലും റമളാനിൽ കഴിച്ചുകൂട്ടുകയും ചെയ്യുന്നതുകൊണ്ടു മാത്രമാണ് ഈ പദവി ലഭിക്കുന്നത്. ഈ അവസ്ഥ ഉണ്ടാകുമ്പോൾ ചെയ്തുപോയ പാപങ്ങളും മാപ്പാക്കപ്പെടുന്നു. മനുഷ്യൻ വിശ്വാസത്തിൽ അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുകയും തന്റെ ആത്മാവിന്റെ കണക്കെടുക്കുകയും സ്വന്തം ബലഹീനതകളേയും കർമ്മങ്ങളേയും നോക്കുകയും അല്ലാഹുവിനോടുള്ള കടമകളേയും മനുഷ്യരോടുള്ള കടമകളേയും കുറിച്ച് ചിന്തിക്കുകയും തന്റെ കർമ്മങ്ങളെ അല്ലാഹുവിന്റെ തൃപ്തിക്കനുസരിച്ചാക്കാൻ പരിശ്രമിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അപ്പോഴാണ് പാപങ്ങൾ പൊറുക്കപ്പെടുന്നത്. റമളാനിന്റെ നോമ്പുകളിൽനിന്ന് കരസ്ഥമാക്കേണ്ട ഉദ്ദേശ്യം അല്ലാഹു വിശുദ്ധ ഖുർആനിൽ വിശദീകരിച്ചതും ഇതുതന്നെയാണ്. ഞാൻ ഓതിയ വചനത്തിലും ഇതാണ് പറയുന്നത്. നിങ്ങളിൽ നോമ്പ് നിർബന്ധമാക്കിയതും ഓരോ വർഷവും ഇതിനുവേണ്ടി റമളാൻ മാസം നിശ്ചയിക്കപ്പെട്ടതും നിങ്ങൾ തഖ്വ അഥവാ ഭക്തിമാർഗം കൈക്കൊള്ളാനാണ്. എന്താണ് തഖ്വ? എല്ലാ ജോലിയും അല്ലാഹുവിന്റെ

തൃപ്തിക്കായി ചെയ്യുകതന്നെ! അപ്പോൾ നോമ്പുകളിൽനിന്ന് നിങ്ങൾ അനുഗ്രഹമെടുക്കുന്നവരും ശയ്താന്റെ ആക്രമണങ്ങളിൽ നിന്ന് രക്ഷപ്പെടുന്നവരുമാകും. നിങ്ങൾ കലർപ്പില്ലാത്തവരായും അല്ലാഹുവിനോടുള്ള തഖ്വ സീകരിച്ചുകൊണ്ടും നോമ്പ് പിടിച്ചാൽ അല്ലാഹുവിന്റെ അഭയത്തിൽ വരുന്നതാണ്. മനുഷ്യൻ അല്ലാഹുവിന്റെ അഭയത്തിൽ വരുമ്പോഴാണ് ശയ്താനിൽ നിന്ന് രക്ഷപ്പെടുന്നത്. ഇല്ലെങ്കിൽ ശയ്താന്റെ പരസ്യമായ ഒരു വെല്ലുവിളിയാണിത്. മനുഷ്യൻ അല്ലാഹുവിന്റെ അഭയത്തിൽ നിന്ന് അല്പം മാറിയാൽ ഉടനെ ശയ്താൻ അത് മുതലാക്കുന്നതാണ്. അതുകൊണ്ട് ഈമാനിൽ അഭിവൃദ്ധിയും ആത്മപരിശോധനയും തന്നെയാണ് മനുഷ്യനെ അല്ലാഹുവിന്റെ അഭയത്തിന്റെ പാത്രമാക്കുന്നത്. ഇതു സാധ്യമാകുന്നത് മനുഷ്യൻ ദൈവഭയത്തോടെ നടക്കുമ്പോഴാണ്.

ഈമാനിന്റെ അവസ്ഥയുടേയും തഖ്വയുടെ അവസ്ഥയുടേയും എന്ത് നിലവാരമാണ് വേണ്ടതെന്നും ഇതെങ്ങനെ കരസ്ഥമാക്കാൻ കഴിയുമെന്നും നമുക്ക് ശരിയായ നിലയിൽ പറഞ്ഞുതരാൻ കഴിയുന്നത് ഈ ജോലിക്കുവേണ്ടി അല്ലാഹു നിയോഗിച്ചിട്ടുള്ള ആൾക്കാണ്. അവിടന്ന് പറഞ്ഞു: 'നമ്മൾ തരണം ചെയ്യേണ്ടതായ ഭാരമുള്ള ഘട്ടം എന്നു പറയുന്നത് അല്ലാഹുവിനെ തിരിച്ചറിയലാണ്. നമ്മുടെ ദൈവത്തെ തിരിച്ചറിയൽത്തന്നെ അപൂർണ്ണവും അവി്യകതവും മങ്ങിയതുമാണെങ്കിൽ ഈമാനൊരിക്കലും പ്രകാശമാനവും തിളക്കമാർന്നതുമാകുകയില്ല. ദൈവത്തെ തിരിച്ചറിയുന്നതെങ്ങനെയാണ്? ഇത് അല്ലാഹുവിന്റെ റഹീമിയത്ത് എന്ന ഗുണത്തിന്റെ ജ്യോതിസ്സിലൂടെ ആയിരിക്കും ഉണ്ടാകുന്നത്. ദൈവത്തെ തിരിച്ചറിയുന്നത് അല്ലാഹുവിന്റെ റഹീമിയത്തിന്റെ സവിശേഷഗുണം വെളിപ്പെടുന്നതിലൂടെയും അല്ലാഹുമായി അത്തരം ബന്ധം ഉണ്ടാക്കുന്നതിലൂടെയുമാണ്. ഇതിലൂടെ അല്ലാഹുവിന്റെ റഹീമിയത്തിന്റേയും ഫദ്ലിന്റേയും ശക്തിപ്രഭാവത്തിന്റേയും സവിശേഷ ഗുണങ്ങൾ നമ്മുടെ അനുഭവത്തിലും വരുന്നതായിരിക്കും. ഇക്കാര്യങ്ങൾ അനുഭവവേദ്യമാകുന്നത് അല്ലാഹുവിനെ ആരാധിക്കുന്നതിന്റേയും അവനോടുള്ള ബന്ധത്തിന്റേയും അസാധാരണയായ പ്രകടനം ഉണ്ടാകുമ്പോഴാണ്. അവിടന്ന് പറഞ്ഞു: അല്ലാഹുവിന്റെ റഹീമിയത്തിന്റേയും ഫദ്ലിന്റേയും ശക്തിപ്രഭാവത്തിന്റേയും സവിശേഷ ഗുണങ്ങൾ നമ്മുടെ അനുഭവത്തിൽ വരുമ്പോൾ പിന്നീട് ശാരീരികകൃഷ്ടയിൽനിന്ന് വിടുവിക്കുന്നു. ശാരീരികകൃഷ്ടകൾ ദുർബല ഈമാനും ദുർബല യഖീനുംകൊണ്ടാണ് ഉണ്ടാകുന്നത്. ഈമാൻ ദുർബലമല്ലെങ്കിൽ അല്ലാഹുവിലുള്ള യഖീൻ

സമ്പൂർണ്ണമാണെങ്കിൽ ശാരീരികേച്ഛകളുണ്ടാകുകയില്ല. അവിടന്ന് പറഞ്ഞു: 'ഈ ലോകത്തിലെ ആനന്ദങ്ങളും ഇതിലെ സ്വത്തു കളും ഇതിലെ സമ്പത്തുകളും എത്രത്തോളം മനുഷ്യർക്ക് പ്രിയപ്പെട്ടതാണോ അത്രത്തോളം പരലോക ജീവിതത്തിന്റെ അനുഗ്രഹങ്ങൾ അവൻ പ്രിയപ്പെട്ടതല്ല. തനിക്ക് പരലോക ജീവിതത്തിലെ നിഷ്ഠമത്തുകൾ പ്രിയങ്കരമാണെന്ന് മനുഷ്യൻ പറയുമ്പോൾ പറയുന്നതായിരിക്കും. പരലോക ജീവിതത്തിന്റെ അനുഗ്രഹങ്ങൾ അത്രമാത്രം പ്രിയപ്പെട്ടതായിരുന്നെങ്കിൽ അവ കരസ്ഥമാക്കുന്നതിനും ഭൗതികമായ സാധനങ്ങൾ കരസ്ഥമാക്കുന്നതിനും എത്ര പരിശ്രമിക്കുന്നുവോ എന്നല്ല അതിനേക്കാളുപരി പരിശ്രമമുണ്ടാകുമായിരുന്നു. ഇതിൽനിന്ന് അല്ലാഹുവിന്റെ ശക്തി പ്രഭാവത്തിലും കാര്യങ്ങളിലും വാഗ്ദാനത്തിലും യഥാർഥ വിശ്വാസം ഇല്ലെന്ന് വ്യക്തമായി. ഇക്കാര്യത്തിന്റെ കണക്കെടുപ്പ് നടത്തേണ്ട ആവശ്യമുണ്ട്.

ഈ വിശദീകരണത്തിന് ശേഷംതന്നെയാണ് ഈമാൻ ഒരു നിസാരകാര്യമല്ലെന്ന് നല്ലവണ്ണം മനസ്സിലാക്കാൻ സാധിക്കുന്നത്. ഇത് വളരെ വലിയ കാര്യമാണ്. ഇത് നമുക്ക് നല്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന വളരെ വലിയ ടാർഗറ്റ് ആണ്. ഹദ്ദറത്ത് മസീഹ് മൗളാദ്ദി (അ) ഒരിടത്ത് പറയുന്നു:

'അല്ലാഹുവിലുള്ള വിശ്വാസം രണ്ടുതരത്തിലുണ്ട്. ഒന്ന് നാവിൽ മാത്രം പരിമിതമായത്. അതിന്റെ സ്വാധീനം കർമ്മങ്ങളിലോ പ്രവൃത്തികളിലോ ഉണ്ടാവുകയില്ല. (നാവുകൊണ്ടുള്ള വിശ്വാസം അതിന്റെ കർമ്മങ്ങളിലൂടെ പ്രകടമാകുകയില്ല). രണ്ടാമത്തെതരം ദൈവവിശ്വാസത്തിനോടൊപ്പം കർമ്മപരമായ സാക്ഷ്യങ്ങളുണ്ടാകും. ഈ രണ്ടാമത്തെ തരത്തിലുള്ള വിശ്വാസം ഉണ്ടാകാത്തതിടത്തോളം ഒരു മനുഷ്യൻ ദൈവത്തെ വിശ്വസിക്കുന്നവനാണെന്ന് എനിക്ക് പറയാൻ സാധിക്കുകയില്ല. ഒരാൾ അല്ലാഹുവിൽ വിശ്വസിക്കുകയും എന്നിട്ട് പാപം ചെയ്തുകൊണ്ടേ പോകുകയും ചെയ്യുന്നത് എനിക്ക് മനസ്സിലാകുന്നില്ല. ലോകത്തിലെ ബഹുഭൂരിഭാഗമാളുകളും ആദ്യം പറഞ്ഞ തരത്തിലുള്ള വിശ്വാസക്കാരാണ്. എനിക്ക് അറിയാം അക്കൂട്ടർ അല്ലാഹുവിനെ വിശ്വസിക്കുന്നുവെന്ന് പറയുന്നവരാണ്. എന്നാൽ, അവരത് പറയുന്നതോടൊപ്പം ലോകത്തെ മാലിന്യങ്ങളിലും അകപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതായും പാപങ്ങളുടെ മലിനപ്രവൃത്തികളിൽ മുങ്ങിയവരായും ഞാൻ കാണുന്നു.' പറഞ്ഞു: അവനെ ഹാജരുള്ളവനും നിരീക്ഷകനുമായി വിശ്വസിച്ചിട്ടും ദൈവവിശ്വാസത്തിന്റെ പ്രത്യേകത ഉണ്ടാകാത്ത കാര്യമെന്താണ്?

പറഞ്ഞു: ഏതൊന്നിലാണോ വിശ്വസിക്കുന്നത് അതിന്റെ നഷ്ടത്തിൽനിന്ന് രക്ഷപ്പെടുക എന്നതും അതിന്റെ നേട്ടത്തിൽനിന്ന് ഫലമെടുക്കുക എന്നതും മനുഷ്യപ്രകൃതിയിൽ ഇക്കാര്യം ഉള്ളതാണ്. നോക്കുക! പാഷാണം ഒരു വിഷമാണ്. അതിന്റെ ഒരംശം പോലും തന്നെ നശിപ്പിക്കാൻ മതിയായതാണെന്ന് അറിഞ്ഞാൽ അവൻ ഒരിക്കലും അതു തിന്നാൻ ധൈര്യം കാണിക്കുകയില്ല. കാരണം അത് തിന്നാൽ മരിക്കുമെന്ന് അവനറിയാം. പിന്നെ എന്തുകൊണ്ട് അവൻ ദൈവത്തെ വിശ്വസിച്ചു ദൈവവിശ്വാസത്തിന്റെ ഫലമായി കിട്ടുന്ന നേട്ടങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കുന്നില്ല? പറഞ്ഞു: പാഷാണം തിന്നാൽ അവന്റെ വികാരങ്ങളിലും ആവേശങ്ങളിലും മരണം സംഭവിക്കുമെന്ന വിശ്വാസപോലും അല്ലാഹുവിലില്ല. അതുകൊണ്ട് വാക്കാലുള്ള വിശ്വാസമാത്രമാണുള്ളതെന്ന് പറയേണ്ടതായി വരും. വിശ്വാസത്തിന് ദൃഢവിശ്വാസത്തിന്റെ നിറം നല്കപ്പെടാത്തതിടത്തോളം അത് അവന്റെ ആത്മാവിനെ വഞ്ചി

ക്കുന്നതാണ്. (വിശ്വാസം ഉണ്ടെങ്കിൽ അവനിൽ സമ്പൂർണ്ണമായ ജ്ഞാനം ഉണ്ടാകേണ്ടതാണ്. അവന് ദൃഢവിശ്വാസത്തിന്റെ നിറം ലഭിക്കേണ്ടതാണ്. അവന് ദൃഢവിശ്വാസത്തിന്റെ നിറമില്ലാത്തതുകൊണ്ടാണ് ആത്മാവിനെ വഞ്ചിക്കുന്നുവെന്ന് പറഞ്ഞത്). ഞാൻ ദൈവത്തെ വിശ്വസിക്കുന്നുവെന്ന് പറയുന്നവൻ വഞ്ചിക്കപ്പെടുന്നു.' പറയുന്നു: 'അതിനാൽ മനുഷ്യന്റെ ആദ്യത്തെ നിർബന്ധകടമ തന്റെ വിശ്വാസത്തെ ശരിയാക്കുക എന്നതാണ്. അതായത് അല്ലാഹുവിലുള്ള വിശ്വാസത്തെ തന്റെ കർമ്മങ്ങൾ കൊണ്ട് സ്ഥാപിച്ചുകാണിക്കുക. അല്ലാഹുവിന്റെ പ്രൗഢിപ്പം അവന്റെ കല്പനകൾക്കും വിരുദ്ധമായിട്ടുള്ള ഒരു പ്രവൃത്തിയും അവനിൽനിന്നുണ്ടാകാൻ പാടില്ല.

അതിനാൽ ഇതാണ് ഒരു സത്യവിശ്വാസിയുടെ ആത്മപരിശോധനാരീതി. റമളാൻമാസത്തിൽ ഒരു പ്രത്യേക ചുറ്റുപാട് ഉണ്ടായിട്ടുണ്ടാകും. മറ്റുള്ളവരെ കണ്ടും ആരാധനകളിലേക്കും നന്മകളിലേക്കും ശ്രദ്ധയുണ്ടായിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നുണ്ടാകും. അത്തരം ചുറ്റുപാടിൽ ആരാധനകളിലേക്കും നന്മകളിലേക്കും ശ്രദ്ധ ചെലുത്തിക്കൊണ്ട്, തന്റെ കർമ്മങ്ങളിലേക്ക് ശ്രദ്ധിച്ചുകൊണ്ട് നമ്മുടെ ദൈവത്തിന്റെ മുമ്പിൽ കുനിഞ്ഞുകൊണ്ട് ചെയ്തുപോയ പാപങ്ങൾക്ക് മാപ്പ് ചോദിക്കേണ്ടതാണ്. അതുകഴിഞ്ഞാൽ ഈ റമളാനെ ഭാവിജീവിതത്തിന്റെ സുസ്ഥിരമായ ഭാഗമാക്കിത്തീർക്കേണ്ടതാണ്.

നബി(സ)തിരുമേനി വിശ്വാസത്തിന്റെ അവസ്ഥയിലും ആത്മപരിശോധന നടത്തിക്കൊണ്ടും റമളാൻ കഴിക്കുക എന്നു പറഞ്ഞതിന്റെ ഉദ്ദേശ്യം തഖ്വയിൽ അഭിവൃദ്ധിപ്പെട്ടുകൊണ്ടും തന്റെ അവസ്ഥകളെ അല്ലാഹുവിന്റെ തൃപ്തിക്ക് വിധേയമാക്കിക്കൊണ്ടും ഈ ദിനങ്ങൾ ചെലവഴിക്കുക എന്നാണ്. അതിലൂടെ വിജയകരമായി കടന്നാൽ പിന്നീട് തഖ്വ ജീവിതത്തിന്റെ സുസ്ഥിരമായ ഭാഗമായിത്തീരും. തങ്ങളുടെ കർമ്മപരമായ അവസ്ഥകളെ മനുഷ്യൻ കേവലം റമളാനിൽ മാത്രം ശരിയാക്കുകയില്ല. മറിച്ച് ഈ അനുഗ്രഹം തുടർന്നുകൊണ്ടുപോകുന്നതാണ്. ഹദ്ദറത്ത് മസീഹ് മൗളാദ്ദി(അ) ഈ ഭാഗത്തേക്ക് നമ്മുടെ ശ്രദ്ധ ക്ഷണിച്ചുകൊണ്ടു പറഞ്ഞു: വിശുദ്ധഖുർആന്റേയും ഇസ്ലാമികാധ്യാപനത്തിന്റേയും ഉദ്ദേശ്യം തഖ്വ ഉണ്ടാക്കുക എന്നതായിരുന്നു. അത് നമുക്ക് ഇന്ന് കാണാൻ കഴിയുന്നില്ല. നോമ്പ് പിടിക്കുന്നുണ്ട്, നമസ്കരിക്കുന്നുണ്ട് പക്ഷേ തഖ്വയില്ലാത്ത കാരണത്താൽ ഇതേ നമസ്കാരങ്ങളും നോമ്പുകളും അവരെ പാപികളാക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

ഇവർ ഇസ്ലാമിന്റെ പേരിൽ നമ്മൾ ഇന്ന് കാണുന്നതുപോലെ ഭീകരപ്രവർത്തനങ്ങൾ ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. നിരപരാധികളെ കൊന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഇതിന് കാരണം തഖ്വയില്ലായ്മയാണ്. അവർ അല്ലാഹുവിന്റേയും അവന്റെ റസൂലിന്റേയും പേരിൽ അക്രമം ചെയ്യുന്നവരാണ്. അവരൊരിക്കലും റമളാനിൽനിന്ന് അനുഗ്രഹം പ്രാപിക്കുന്നവരാകുകയില്ല. മറിച്ച്, അല്ലാഹുവിന്റെ പിടിത്തത്തിൽ വരുന്നതാണ്. അതുകൊണ്ട് അത്തരം നേരത്ത് അക്രമത്തിന്റേയും ബലാൽക്കാരത്തിന്റേയും ഈ സംഭവങ്ങൾ കേൾക്കുകയും കാണുകയും ചെയ്യുമ്പോൾ അഹ്മദികളായ നമ്മൾ മുമ്പത്തേക്കാളുപരി ഇസ്തിഗ്ഫാർ ചെയ്തുകൊണ്ട്, അല്ലാഹുവിനെ സ്തുതിച്ചുകൊണ്ട്, അതായത് അവൻ നമ്മെ ആ അക്രമികളിൽനിന്ന് വേർപെടുത്തി ഹദ്ദറത്ത് മസീഹ് മൗളാദ്ദി(അ)നെ വിശ്വസിക്കാൻ തൗഫിഖ് പ്രദാനം ചെയ്തതിന് നമ്മൾ നമ്മുടെ കർമ്മങ്ങളിൽ ദൃഷ്ടിവെക്കേണ്ടതാണ്. നമ്മുടെ ഈമാനെ

ശക്തിപ്പെടുത്തുന്നതിന് ചിന്തിക്കേണ്ടതാണ്. ഹദ്റത്ത് മസീഹ് മൗഊദ്(അ) അല്ലാഹുവുമായി ചേരുന്നതിനുള്ള വഴികൾ കാണിച്ചുതന്നതിന് അല്ലാഹുവിന് നന്ദി പ്രകടിപ്പിക്കേണ്ടതാണ്. അവിടന്ന് പറഞ്ഞു: 'ഈമാന്റെ വേർ ഈശ്വരഭക്തിയും പരിശുദ്ധിയുമാണ്.' പറഞ്ഞു: 'അതിൽനിന്നാണ് വിശ്വാസം തുടങ്ങുന്നത്. അതു മുഖേനയാണ് അതിന്റെ സേചനം ആരംഭിക്കുന്നതും ശാരീരികമായ ഇച്ഛകൾ അമരുന്നതും. അതിനാൽ അവിടത്തെ ഈ നിർദ്ദേശത്തിൽനിന്ന് ഈമാൻ തഖ്വ കൂടാതെ ഉണ്ടാവുകയില്ലെന്ന കാര്യവും കൂടുതൽ വ്യക്തമായി തുറക്കപ്പെട്ടു. വിശ്വാസത്തിന്റെ വേർ തഖ്വ എന്നതു മാത്രമല്ല മറിച്ച്, വിശ്വാസത്തിന്റെ സംരക്ഷണവും പരിപാലനവും തഖ്വ കൂടാതെ ഉണ്ടാവുകയില്ല. തഖ്വ ഉണ്ടെങ്കിൽ കർമ്മങ്ങൾ നല്ലതായിരിക്കും. കർമ്മങ്ങൾ നല്ലതും അല്ലാഹുവിന്റെ തൃപ്തിക്കനുസരിച്ചുള്ളതുമാണെങ്കിൽ വിശ്വാസത്തിൽ അഭിവൃദ്ധിയുണ്ടാകുന്നതായിരിക്കും. ഇതിൽനിന്ന് റമളാനിന്റെ മാഹാത്മ്യത്തിന്റെ ഫലവും തഖ്വയിൽ വളരാതെ കണ്ട് ലഭിക്കുകയില്ലെന്ന് വ്യക്തമായി. തഖ്വ വർദ്ധിച്ചാൽ ഈമാൻ വർദ്ധിക്കും. ആത്മപരിശോധനയിലേക്ക് ശ്രദ്ധയുണ്ടാകും. ആത്മപരിശോധനയിലേക്ക് ശ്രദ്ധയുണ്ടാകുമ്പോൾ മനുഷ്യൻ തന്റെ കണക്കെടുപ്പ് നടത്തുമ്പോൾ ശാരീരികമായ ഇച്ഛകളും അമർന്നുപോകുന്നതായിരിക്കും. മുമ്പേ പറഞ്ഞുകഴിഞ്ഞിട്ടുള്ളതുപോലെ വിഷയേച്ഛകൾ അമരുന്നതും അല്ലാഹുവിന്റെ കല്പനകളനുസരിച്ച് പ്രവർത്തിച്ചുകൊണ്ട് അവന്റെ സാമീപ്യം നൽകുന്നു.

യഥാർത്ഥ തഖ്വയുടെ യഥാർത്ഥ്യം കൂടുതൽ വിവരിച്ചുകൊണ്ട് ഹദ്റത്ത് മസീഹ് മൗഊദ്(അ) പറയുന്നു: യഥാർത്ഥമായ തഖ്വ -അതുകൊണ്ടാണ് മനുഷ്യൻ കഴുകപ്പെടുകയും നിർമ്മലനാകുകയും ചെയ്യുന്നതും അതിനുവേണ്ടിയാണ് നബിമാർ ലോകത്ത് വരുന്നതും-ലോകത്തുനിന്ന് ഉർന്നുപോയി. പരിശുദ്ധിയും പവിത്രതയും നല്ല കാര്യമാണ്. മനുഷ്യൻ പരിശുദ്ധനും പവിത്രനും മാകുകയാണെങ്കിൽ മലക്കുകൾ അവന് ഹസ്തദാനം ചെയ്യുന്നതായിരിക്കും. ജനങ്ങളിൽ അവന് സ്ഥാനമൊന്നുമില്ല. അവന്റെ ആസ്വാദ്യത്തനുള്ള എല്ലാ ഓരോ വസ്തുവും അനുവദനീയമായ മാർഗ്ഗങ്ങളിലൂടെയാണ് അവന് കിട്ടിയതാണ്.

ഹദീഥിൽ വന്നിരിക്കുന്നു ഒരു മോഷ്ടാവും മോഷ്ടിക്കുകയില്ല; അവൻ സത്യവശ്വാസിയായിരിക്കെ. ഇത് തികച്ചും സത്യമായ കാര്യമാണ്. ആടിന്റെ തലയിൽ സിംഹം കയറിയിരുന്നാൽ അത് അനുവദനീയമായതുപോലും തിന്നാൻ മറന്നുപോകും. പിന്നീടല്ലേ അത് മറ്റൊരുവന്റെ വയലിൽ കയറാൻ പോകുന്നത്! ഇതേപ്രകാരം ദൈവഭയമുണ്ടെങ്കിൽ പാപംചെയ്യുക എന്നത് സംഭാവ്യമല്ല. പറയുന്നു: യഥാർത്ഥ വേരും ഉദ്ദേശ്യവും തഖ്വയാണ്. ആർക്കൊന്നോ അത് നൽകപ്പെട്ടത് അവൻ എല്ലാം പ്രാപിക്കുന്നു. ഇതുകൂടാതെ മനുഷ്യൻ ചെറുതും വലുതുമായ പാപങ്ങളിൽനിന്ന് രക്ഷപ്പെടുക എന്നത് സംഭാവ്യമല്ല; വലിയ പാപങ്ങളിൽനിന്നും ചെറിയ പാപങ്ങളിൽനിന്നും രക്ഷപ്പെടുകയില്ല.

പറയുന്നു: മനുഷ്യൻ താൻ തനിച്ചാണെന്ന് വിചാരിച്ചാണ് പാപം ചെയ്യുന്നത്. അല്ലെങ്കിൽ അവൻ അങ്ങനെ ചെയ്യുകയില്ല. അവൻ തന്നെ ഏകനായി മനസ്സിലാക്കുമ്പോൾ ആ നേരത്ത് അവൻ നിരീശ്വരനായിത്തീരുന്നു. തന്നെ ഏകമാത്രനായി മനസ്സിലാക്കുമ്പോൾ ദൈവം ഇല്ലെന്നായിരിക്കും അവൻ മനസ്സിലാക്കുന്നത്. അതിന്റെ ഉദ്ദേശ്യം അവൻ നിരീശ്വരവാദിയാണെന്നാണ്. ആ നേരത്ത് തന്റെ ദൈവം തന്നോടൊപ്പമുണ്ടെന്നും അവൻ തന്നെ കാണുന്നു

ണ്ടെന്നും അവൻ വിചാരിക്കുകയില്ല. തന്റെ ദൈവം തന്നോടൊപ്പം ഉണ്ടെന്ന് മനസ്സിലാക്കുകയാണെങ്കിൽ ഒരിക്കലും പാപം ചെയ്യുകയില്ല. പറയുന്നു: തഖ്വകൊണ്ടാണ് എല്ലാ കാര്യങ്ങളും ഉള്ളത്. എല്ലാ കാര്യങ്ങളും തഖ്വയുമായി ബന്ധിതമാണ്.

വിശുദ്ധഖുർആൻ തുടക്കം നടത്തിയത് **ഇയ്യാക്ക നഅ്ബദ്യു വഇയ്യാക്ക നസ്തഹുൻ** എന്നതുകൊണ്ടാണ്. ഇതുകൊണ്ടുള്ള ഉദ്ദേശ്യവും തഖ്വയാണ്. മനുഷ്യൻ കർമ്മം ചെയ്യുകയാണെങ്കിൽ ഭയന്നുകൊണ്ടായിരിക്കും. അതു താനുമായി ബന്ധപ്പെടുത്തി പറയാൻ അവന് തന്റേടമുണ്ടാകുകയില്ല. അതിനെ ദൈവത്തിന്റെ സഹായമായി കരുതുന്നു. പിന്നീട് അതു മുഖേന ഭാവിജീവിതത്തിനുവേണ്ടി സഹായം തേടുന്നു. **ഇയ്യാക്ക നഅ്ബദ്യു** നിന്നെ മാത്രം ആരാധിക്കുന്നുവെന്ന് മനുഷ്യൻ പറയുന്നു. കർമ്മം മനുഷ്യൻ സ്വയം ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. പക്ഷേ, താനത് ചെയ്യുന്നുവെന്ന് അവൻ പറയുകയില്ല. അവൻ കർമ്മങ്ങൾ ചെയ്തുകൊണ്ടേപോകുന്നു. **ഇയ്യാക്ക നസ്തഹുൻ** എന്നു പറയുന്നു. അതായത് ഈ ആരാധനയും നിന്റെ സഹായം കാരണത്താലാണ് ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നത്. നീ തൗഹീദ് നൽകിക്കൊണ്ടിരുന്നില്ലെങ്കിൽ ആരാധന നടത്താൻ കഴിയുമായിരുന്നില്ല. പിന്നീട് ഭാവിയിലേക്ക് വേണ്ടിയും സഹായം തേടുന്നു. അതായത് ഭാവിയിലും ഇബാദത്ത് ചെയ്യാനുള്ള ഭാഗ്യം കിട്ടിക്കൊണ്ടിരിക്കാൻ വേണ്ടി.

അതിനാൽ ഇതാണ് തഖ്വയുടെ നിലവാരം. പിന്നീട് പറഞ്ഞു: മറ്റു രീതിയിലും **ഹുദ്ദല്ലിൽമുത്തഖീൻ** ആരംഭിക്കുന്നുണ്ട്. രണ്ടാമത്തെ രീതിയിലും **ഹുദ്ദല്ലിൽമുത്തഖീൻ** ആരംഭിക്കുന്നുണ്ട്. അവിടന്ന് പറയുന്നു: നമസ്കാരം, നോമ്പ്, സക്കാത്ത് ഇതെല്ലാം സ്വീകരിക്കപ്പെടുന്നത് മനുഷ്യൻ മുത്തഖീൻ ആയതുകൊണ്ടാണ്. തഖ്വ ഉണ്ടെങ്കിൽ ഇക്കാര്യങ്ങൾ സ്വീകരിക്കപ്പെടുന്നു. തഖ്വയില്ലെങ്കിൽ ഈ കാര്യങ്ങൾ സ്വീകാരാർഹമാകുകയില്ല. അവിടന്ന് പറയുന്നു: ആ നേരത്ത് അല്ലാഹു എല്ലാ പാപങ്ങളും എടുത്തുകളയുന്നു. അതായത് മനുഷ്യനെ പാപത്തിനുവേണ്ടി പ്രേരിപ്പിക്കുന്ന കാര്യങ്ങൾ. തഖ്വ സമ്പൂർണ്ണമാണെങ്കിൽ പാപത്തിലേക്ക് പ്രേരണ ചെലുത്തിക്കൊണ്ടുപോകുന്ന, പാപത്തിലേക്ക് വിളിക്കുന്ന എല്ലാ കാര്യങ്ങളും അല്ലാഹു പിന്നീട് അവസാനിപ്പിക്കുന്നു. പറയുന്നു: ഭാര്യയുടെ ആവശ്യമുണ്ടെങ്കിൽ ഭാര്യയെ നൽകുന്നു. മരുണിന് ആവശ്യമുണ്ടെങ്കിൽ മരുന്ന് നൽകുന്നു. എന്തൊന്നാണോ ആവശ്യമുള്ളത് അത് നൽകുന്നു. അവനറിയാത്ത വഴികളിലൂടെ ജീവിതവിഭവം നൽകുന്നു. പിന്നീട് പറയുന്നു: മറ്റൊരു ആയത്ത് വിശുദ്ധഖുർആനിലുണ്ട്. **ഇന്നല്ലദീന ഖാലുറബ്ബുനല്ലാഹു ഫുജ്ജസ്തഖാമു തത്തനസ്സലു അലയ്ഹിമുൽ മലാഇക്കത്തു അല്ലാതഖാഫു വലാതഹ്സനു** പറയുന്നു: ഇതുകൊണ്ടും ഉദ്ദേശിക്കുന്നത് മുത്തഖിയെയാണ്.

അതായത് തങ്ങളുടെ റബ്ബ് അല്ലാഹുവാണെന്നു പറയുകയും പിന്നീട് സ്ഥിരചിത്തതയോടെ ആ വിശ്വാസത്തിൽ ഉറച്ചു നിലക്കുകയും അതായത് അല്ലാഹു തങ്ങളുടെ റബ്ബാണെന്നും അവനാണ് എല്ലാ ആവശ്യങ്ങളും പൂർത്തിയാക്കിത്തരുന്നവനെന്നും അവനാണ് പരിപാലിക്കുന്നവനെന്നുമുള്ള വിശ്വാസത്തിൽ അടിയുറച്ചുനില്ക്കുകയും ചെയ്യുന്നവരുടെമേൽ മലക്കുകൾ, ഭയപ്പെടേണ്ട കഴിഞ്ഞുകടന്നതിൽ ദുഃഖിക്കുകയുംവേണ്ട എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ട് ഇറങ്ങുന്നതാണ്. കാരണം ഇപ്പോൾ നിങ്ങൾ തഖ്വ അവലംബിച്ചിരിക്കുകയാണ്. പിന്നീടു വരുന്നത്

നഹ്നു ഔലിയാഉക്കും ഫിൽഹയാത്തിദ്ദുൻയാ വഫിൽആ

ഖിറ എന്നാണ്. ഈ ലോകത്തും പരലോകത്തും നാം നിങ്ങളുടെ സംരക്ഷകനാണ്. നിങ്ങളുടെ ജാമ്യക്കാരനാണ്. സ്ഥിരപിത്തതയോടുകൂടി നമ്മുകളിൽ നിലയുറപ്പിക്കുന്നവരുടെ പാപം അല്ലാഹു മാപ്പാക്കുന്നു. ഇത് മാത്രമല്ല മറിച്ച്, അവരെ ദുന്യാവിന്റെ അനുഗ്രഹങ്ങൾകൊണ്ടും കടാക്ഷിക്കുന്നു. പരലോകത്തിലും സംരക്ഷകനാണ് ആഖിറത്തിലും ജാമ്യക്കാരനാണ്. റമളാനിൽ തങ്ങളുടെ അവസ്ഥകൾ മാറ്റിക്കൊണ്ട് സുസ്ഥിരമായ രീതിയിൽ അല്ലാഹുവിന്റെ കല്പനകളനുസരിച്ച് ജീവിക്കുകയും അതിന്റെ പരിശ്രമത്തിൽ ജീവിതം കഴിച്ചുകൂട്ടുകയും ചെയ്യുന്ന നമ്മളിലുള്ളവർ എത്ര ഭാഗ്യവാന്മാരാണ്.

പറഞ്ഞു: അല്ലാഹു നമ്മെ മുത്തഖിയാക്കാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു; അവന്റെ കണക്കില്ലാത്ത അനുഗ്രഹങ്ങളുടെ കവാടങ്ങൾ നമ്മളിൽ തുറക്കുന്നതിനുവേണ്ടി. റമളാനിൽ പ്രത്യേകമായ നിലയിൽ തന്റെ അനുഗ്രഹങ്ങളുടെ കവാടങ്ങൾ തഖ്വ അവലംബിക്കുന്നവർക്കുവേണ്ടി അവൻ തുറക്കുന്നു. മുത്തഖിയാകുന്നതിന് വെറും തിന്മകൾ ഉപേക്ഷിച്ചാൽ പോരാ, പ്രത്യുത നമ്മുകളും ചെയ്യേണ്ടതാണ്. ഇത് വിശദീകരിച്ചുകൊണ്ട് ഹദ്റത്ത് മസീഹ് മൗഊദ്(അ) പറയുന്നു: മുത്തഖിയാകുന്നതിന് അത്യവശ്യമായിട്ടുള്ളത് വ്യഭിചാരം, മോഷണം, അവകാശധ്വംസനം പ്രദർശനപരത തുടങ്ങിയ തടിച്ച കാര്യങ്ങൾ ഉപേക്ഷിച്ചാൽപോരാ, ദുഷ്സ്വഭാവങ്ങളിൽനിന്ന് പിന്മാറി അവയ്ക്കെതിരിൽ ശ്രേഷ്ഠമായ സ്വഭാവങ്ങളിൽ അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുകയും വേണം. തരംതാണ ദുസ്വഭാവങ്ങളിൽനിന്ന് രക്ഷപ്പെടുകയും സൽസ്വഭാവങ്ങളിൽ അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുകയും ചെയ്യുക. ഇത് നിർബന്ധമായ നിബന്ധനയാണ്. ആളുകളോട് സന്തോഷത്തോടുകൂടിയും സഹതാപത്തോടുകൂടിയും പെരുമാറുക. അല്ലാഹുവിനോട് സത്യസന്ധമായ കുറും സത്യതയും കാണിക്കുക. സേവനങ്ങളുടെ സ്തുത്യർഹമായ സ്ഥാനം അന്വേഷിക്കുക. സ്തുത്യർഹമായ നമ്മുകളും സേവനങ്ങളും ചെയ്യുക. അസാധാരണമായിട്ടുള്ള തഖ്വയുടെ നിലവാരം അപ്പോഴാണ് ലഭിക്കുന്നത്. നിസാർമരായിക്കൊണ്ട് മറ്റുള്ളവരോട് നമ്മൾ ചെയ്യുക. അല്ലാഹുവിനോടുള്ള കടമകളും സൃഷ്ടികളോടുള്ള കടമകളും ഉന്നതമായ നിലയിലും പദവിയിലുമുള്ളതായിരിക്കണം. അത് സ്തുത്യർഹമായിരിക്കണം. പറഞ്ഞു: ഇക്കാര്യങ്ങളാലാണ് മനുഷ്യൻ മുത്തഖി എന്നു പറയപ്പെടുന്നത്. ഇക്കാര്യങ്ങളെല്ലാം അടങ്ങിയ ആളുകളാണ്, ഇക്കാര്യങ്ങളെല്ലാം സമാഹൃതമായിട്ടുള്ള ആളുകളാണ് യഥാർഥ മുത്തഖികൾ. അതായത് മൊത്തത്തിലുള്ള സൽസ്വഭാവങ്ങൾ ഒരു വ്യക്തിയിൽ ഉണ്ടായാൽ അവനെയാണ് മുത്തഖി എന്ന് പറയുന്നു. അത്തരം വ്യക്തികൾക്കു വേണ്ടിയാണ് അവർക്കൊരു ഭയവുമില്ല, അവർ വ്യസനിക്കുകയുമില്ല എന്നു പറഞ്ഞിട്ടുള്ളത്. ഓരോ വ്യക്തിയിൽ ഓരോ സൽസ്വഭാവം

ഉണ്ടായാൽ അവനെ മുത്തഖി എന്നു പറയുകയില്ല. അതിനു ശേഷം അവർക്ക് എന്താണ് വേണ്ടത്. അല്ലാഹു അത്തരക്കാരുടെ സംരക്ഷകനായിത്തീരുന്നു; **വ ഹുവ യത്തവല്ലസാലിഹീൻ** എന്നു പറഞ്ഞതുപോലെ.

പറയുന്നു: ആരാനോ കേവലം ബയ്അത്ത് ചെയ്തിട്ട് ദൈവത്തിന്റെ പിടിത്തത്തിൽനിന്ന് രക്ഷപ്പെടണമെന്നാഗ്രഹിക്കുന്നത് അവൻ തെറ്റാണ് ചെയ്യുന്നത്. അവരുടെ ആത്മാവ് അവരെ വഞ്ചിച്ചിരിക്കുന്നു. നോക്കൂ, വൈദ്യൻ ഏതൊരു അളവിലാണോ രോഗിക്ക് മരുന്ന് കുടിക്കാൻ കൊടുക്കുന്നത് അവൻ ആ അളവിൽ കുടിക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ അവന് രോഗശമനം ഉണ്ടാകുമെന്ന് പ്രതീക്ഷിക്കുന്നത് നിരർത്ഥമാണ്. അതുകൊണ്ട് ആ പരിധിവരെ പരിശുദ്ധിയാർജ്ജിക്കേണ്ടതാണ്. തഖ്വ അവലംബിക്കുക. അത് ദൈവത്തിന്റെ കോപത്തിൽനിന്ന് രക്ഷിക്കുന്നതായിരിക്കും. പറഞ്ഞു: പശ്ചാത്തപിച്ചുമടങ്ങുന്നവരുടെമേൽ അല്ലാഹു കരുണ ചെയ്യുന്നു. അങ്ങനെ അല്ലായിരുന്നെങ്കിൽ ലോകം അന്ധകാരം നിറഞ്ഞതാകുമായിരുന്നു. മനുഷ്യൻ മുത്തഖിയാകുമ്പോൾ അല്ലാഹു അവനും അവന്റെ എതിരാളികളും തമ്മിൽ വ്യത്യാസം വെക്കുന്നതാണ്. അവിടന്ന് പറഞ്ഞു: നമ്മുടെ ജമാഅത്ത് ഭയപ്പെടേണ്ടതാണ്. ആരിലെങ്കിലും അല്ലാഹു ഉദ്ദേശിക്കുന്നതുപോലെ ഭക്തിയുണ്ടെങ്കിൽ അവൻ രക്ഷിക്കപ്പെടും. പറഞ്ഞു: ഈ ജമാഅത്തിനെ അല്ലാഹു തഖ്വയ്ക്കുവേണ്ടിയാണ് നിലനിർത്തിയിരിക്കുന്നത്. കാരണം തഖ്വയുടെ മൈതാനം തികച്ചും കാലിയാണ്. അതിനാൽ മറ്റൊരു റമളാൻ നമ്മുടെ ജീവിതത്തിൽ വന്നു. റമളാൻ വരുന്നത് നിങ്ങൾ തഖ്വ കൈക്കൊള്ളാനാണെന്നാണ് അല്ലാഹു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നത്. ഈ ജമാഅത്തിനെ അല്ലാഹു തഖ്വ സ്ഥാപിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി രൂപീകരിച്ചിരിക്കുന്നു എന്ന് ഹദ്റത്ത് മസീഹ് മൗഊദ്(അ) പറയുമ്പോൾ അത് നമ്മളിൽ വലിയ ഉത്തരവാദിത്തമാണിടുന്നത്. നമ്മുടെ അവസ്ഥകളെ പരിശോധിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കേണ്ടതാണ്. അല്ലാഹു തന്റെ പ്രത്യേകമായ അനുഗ്രഹങ്ങൾ ഈ ദിവസങ്ങളിൽ വെച്ചിരിക്കുന്നു. നിങ്ങളുടെ ഉള്ളിൽ ഇത്തരം മാറ്റങ്ങൾ വരുത്തുക. നിങ്ങളുടെ ഭക്തിയുടെ നിലവാരത്തെ അല്ലാഹു നിങ്ങളിൽ ആഗ്രഹിക്കുന്നവിധത്തിൽ വർദ്ധിപ്പിക്കാൻ ശ്രമിക്കുക. പിന്നീട് റമളാനിൽ മാത്രം പരിമിതമായി നിറുത്താതെ അതിനെ നിങ്ങളുടെ ജീവിതത്തിന്റെ ഭാഗമാക്കിത്തീർക്കുക. അല്ലാഹു നമുക്കതിന് തൗഫീഖ് നല്കുമാറാകട്ടെ. നമസ്കാരത്തിനുശേഷം മുഹമ്മദ് ഹുസൈൻ സാഹിബിന്റെ മകൻ ഖാജാ അഹ്മദ് ഹുസൈൻ സാഹിബ് ദർവേശ് ഖാദിയാന്റെ ജനാസ ഗാഇബ് നമസ്കരിപ്പിക്കുന്നതാണെന്ന് ഹുദ്ദൂർ വിളംബരം ചെയ്തു.

Friday Sermon delivered by **Hadrath Khaleefathul Masih Al-khamis (atba)**
at Baithul Futuh, London – on 02.06.17

Malayalam Translation : **Moulvi Mohammed Ismail Alleppey**, For Malayalam Desk, Qadian.

Published By Nazarath Nashr-O-Isha'ath, Sadr Anjuman Ahmadiyya - Qadian, 143516

If Undelivered Please Return To
Ahmadiyya Muslim Jama'at
Baithul Quddoos, G.H.Road
Calicut - 673001, Kerala

